

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: Kéziratok és szakkérdések ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
:: II. emelet 213.) fogad el. ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
vítisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT—(FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: Verantwortlicher Redakteur: ::
Dr Emil Unger.

:: Adminisrtation: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST,
:: Kossuth Lajos-tér 11 II. 213. ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: Szabadvizi halászkok napja. — A tengeri-ugorka mint táplálék. *Kolosváry Gábor dr.* — Ujdonságok. — Vegyesek. — Ár-
verési hirdetés. — Társulatok. — Egyesületek — Külföldi lapszemle. — Szerkesztői üzenetek. — Árjegyzések — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Fischereitag. — „Tripang“ als Nahrungsmittel. — Neuigkeiten — Gesellschaften und
Vereine. — Auslandschau. — Fischpreise. — Annoncen.

Szabadvizi halászkok napja.

1938. május 30.

(Folytatás.)

Mielőtt ennek az érdekes ülésnek további tárgysorozatát ismertetnénk, előbb kivonatossan közöljük az Országos Halászati Egyesülethez beérkezett és az ülés elején a jegyzőkönyvvezető által felolvasott levelek kivonatait.

1. *Huszonnégy aláírással* egy beadvány a Sajó folyó nyolcadik üzem szakaszán uralkodó visszás bérleti állapotokat panaszolja.

A beadvány egyébként nem foglalkozik a megbeszélés tárgyát képező javaslatokkal.

2. *A szolnokvidéki h. t. jogbérlője Poroszlón* javasolja, hogy a rekesztés engedtesse meg ivadékkihelyezés ellenében, mert rekesztési tilalom esetén az alsó Tiszáról felvándorló halak nem foghatók meg. Az orvhalászkok szigorú megbüntetése mellett foglal állást.

3. *Vitéz Szedresi Imre*, a Dunaföldvár-bátai 2454. kat. hold vízterület bérlője és részben tulajdonosa a Szurmay őexcellenciája cikkének 3., 4. és 6. pontjaiba foglalt javaslatok kötelezővé tétele esetén az 1944. év végéig tartó *bérlétét felmondaná*. A bérlő nem lehet, szerinte, felelős a bérlétén mások által elkövetett törvénysértésekért. A csuka, harcsa, őn (balin) és domolykó legkisebb méretének $\frac{1}{2}$ kg-ban való megállapítását helyesli. A fenékhorgászat és a sűrű szemű hálók betiltása esetén azonban bérlétét felmondja. Helyesli az álta-

lános tilalom 4—5 évre való felfüggesztését és a fajlagos tilalmak bevezetését. Nagy baj, hogy ma már *hivatásos, tanult halászegéd vagy tanonc alig akad!* A sok gyerekhorgász, kacsák és libák pusztítják az apró halakat, nem a fenékhorgászás.

4. *Tóth Lajos, Nagy Imre, Labancz Lajos és Szabó Sándor* poroszlói halászkok a rekesztés megengedését kérik. Régen a rekesztés meg volt engedve. Akkor az alulról a magyar Tiszára felvándorló nagy, öreg halakat meg tudták fogni. Rekesztés tilalmazása esetén ezek visszavándorolnak, számunkra elvesznek.

5. *I. Szabó Sándor* mohácsi sporthalász a kubik-gödörökben megrekedő ivadék megmentését sürgeti. Az ármentesítő társulatok, a kishalászkok és a sporthorgászok egyesült erővel hordják ki a kishalakat az anyamederbe. Sporthorgász csak úgy kapjon engedélyt a bérlőtől, ha vállalja, hogy e munkában résztvesz. Visszaeső orvhalászkoktól vonják meg a *csónaktartási engedélyt is egyszersmindenkorra*.

6. *Sipos József* paksi halászmester javasolja, hogy 4—5 egymással szövetkező kishalásznak tegyék lehetővé, hogy egyetemleges kötelezettséggel nagyobb vízterület önállóan bérelhessenek, mert egyenként a nagy bántó pénzt lefizetni nem tudják. Ez esetben csak ők maguk és szintén szakképzett felnőtt családtagjaik halásznának. Kívánatos, hogy a jövőben bérlő csak hivatásos, szakképzett halász lehessen. A jelenlegi és a jövőbeni bér-

lők csakis hivatásos halászmestereket és segédeket alkalmazhassanak bérletükön és ezek szerződéses munkások legyenek. Kéri az egyesületet, készíttessen statisztikát a munkanélküli hivatásos, szakképzett halászkokról és — szerinte — megdöbbentő adatokra fog találni e tekintetben. Maholnap a hivatásos, szakképzett halászok kikapustulnak, mert nem jutnak munkához. A hérlők sokhelyütt halászatot nem tanult munkanélküliekkel dolgoztatnak, ha pedig valóban hivatásos halászt alkalmaznak, ettől megkövetelik, hogy saját szerszámaival dolgozzék és igen csekély fizetést adnak csak neki. Az általános tilalom helyett a fajlagos tilalmat helyesli. A méreten aluli halak fogását és árubabocsátását büntessék oly szigorúan, hogy másodsor szerenki ne merje ezt elkövetni. Az eddig használt szerszámok eltöltése lehetlenné tenné a halászok megélhetését.

7. *Vitéz Tóth András* ny. huszártiszthelyettes Körösladányból a Sebeskörös halászatáról írja, hogy ott ezen a keskeny folyón a varsa és a fenékhorgászás valóban káros. De kifogásolja bizonyos úri halászok olyan „sportját” is, amidőn 16—20 méteres hálóval végighalásszák ezt a folyót, huszan, huszonöten szórakoznak ezzel, s az „alvó” halakat kifogják. Szerinte az alvó nyulat sem lövi le a sportvadász. A kubikgödrök halivadékainak felnevelését úgy lehetne biztosítani, ha zsilipeket készítenének ott, hogy a víz megtartható legyen, amíg kell. Nagy baj az is, hogy fizetett halórség nincs.

8. *Sipos Sándor* 50 %-os hadirokkant, kishalász Szolnokon javasolja, hogy a bebizonyíthatóan halászatból élő szakmunkásokat hívják meg a halászati társulatok közgyűléseire és kötelesek is legyenek azokon megjelenni. Kéri, hogy a kubikgödröket, hullámtéri ivóhelyeket ne engedjék az illetékesek eliszapolódnai, elsásosodni és kiszáradni. Ennek megakadályozására, zsilipek kellenének. Szükséges lenne halórségek megszervezése is.

9. *Szolnoki kishalászok* szerint csak nagy és tartós áradás tud a Tiszán halivadékot nevelni. Ilyen év volt 1933-ban. A halak levonulnak a szerb és román területre, s ránk nézve elvesznek. Vasutasok, gyári munkások 500 horoggal is halásznak.

10. *Gyermek József* halászmester Rácalmás, panaszolja, hogy kíméleti tereken csak állami halászejeggyel, de területi halászati engedéllyel nem bíró egyének, köztük magasfizetésű állami tisztviselő urak is, horgásznak. Az általános tilalomnak 2 évi próbaidőre való felfüggesztését helyesli, de ezt az időt kevesli. Helyesli a fenékhorgászat eltöltését is. Az orvhalászok büntetésének szigorítását óhajtja.

11. *Csonka János*, jászalsószentgyörgyi halászmester hatvan halásztársa nevében is mély tisztelettel üdvözli vitéz báró Szurmay Sándor úr őexcellenciája azon javaslatát, mely szerint az általános tilalom helyett a fajlagos tilalmat kellene próbára behozni.

12. *Szunyi Béla* községi irodatiszt Mindszenten az általános tilalom fenntartását feltétlenül szükségesnek tartja, mert ez alatt van évenként rendszeren a Tisza kiöntése. Ha általános tilalom nem lenne, apadáskor minden halat kipusztítanának. Ha a kubikgödrökben megkezdő halivadék behordása a Tiszába Mindszent környékén rövidesen megoldva nem lesz, a Tisza halállománya kipusztul. Éppen *Mindszent környékén a kubikgödrök száma és terjedelme rendkívül nagy. Itt kell segíteni.* A fenékhorgászat eltöltését lehetetlennek és szükségtelennek tartja.

13. *Mecsér József* ny. törvsz. bíró, a szegedi Sporthalászok Egyesületének ügyvezető elnöke Szurmay őex-

cellenciája cikkének javasolt 10 pontját teljes egészében magáévá teszi, s azok megvalósításától igen kedvező eredményeket vár, megjegyzi azonban, hogy eddigi tapasztalatai szerint a folyóvizeken a törvényes rendelkezések betartásának ellenőrzése szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Csak a tiszai viszonyokat ismeri, de ezekre vonatkozóan megjegyzi, hogy a tíz pont a legnagyobb anomálián, ami a Tisza halbőségének megszűnésében — a szabályozástól eltekintve — a legfontosabb tényező, nem fog segíteni. Ez az anomália abban áll, hogy rendkívül sok az ártéri anyag (kubik) gödör, s ezek egyike sincs a mederrel megfelelően összeköttetésben. Itt a kormánynak kell cselekednie. Nemcsak árkok, de közvetlen a meder mellett beton csövek is szükségesek, mert a nyílt árkokat a hajóvontatók betemetik, hogy a vontatólovakkal közlekedhessenek a partokon. A kubikgödrök halivadékmillióinak megmentése után, szerinte, *a Tisza halállományának rohamos és igen tekintélyes gyarapodása már egy év múlva is észlelhető lenne!*

*

Az ülésen *Antalfy György* felszólalását követőleg *Fekete Géza* az újpesti horgász egyesület titkára az újpesti gyárak szennyvíz levezetését és tisztításuk elégtelenségét panaszolta, valamint azt is kifogásolta, hogy az újpesti kikötőben hatósági segédlet nélkül képtelen a horgászegyesület kellő ellenőrzést gyakorolni. A jelenlegi általános tilalom fenntartását kéri, de azt is, hogy a hatóság szerezzen érvényt a tilalom betartásának kellő ellenőrzés alkalmazásával.

A szennyvízlevezetésre vonatkozó panaszokra *dr. Maucha Rezső* egyetemi magántanár, a halélettani és szennyvíztisztító kisérleti állomás igazgatója adott megnyugtató felvilágosítást. Az állomás 8 év óta foglalkozik ezzel az ügygel és legutóbb generális intézkedések történtek. Újpest város szennyvíztisztító telepe fogja majd a szennyvíztisztítást megfelelően végezni. Két éven belül a helyzet teljes megjavulása lesz az eredmény, de a bajok enyhülése addig is, a közel jövőben várható már.

Sárkány miniszteri tanácsos szintén megnyugtató kijelentéseket tesz az újpesti csatornázás és szennyvízlevezetés ügyében már folyamatban levő üdvös intézkedésekről.

Antalfy György újabb felszólalásában rámutat Szurmay őexcellenciája nagy érdemeire, hogy a nyíltvízi halászat ügyét az Országos Halászati Egyesületben felkarolja s állandóan felszínen tartja. (Éljenzés.) Szükséges lenne azonban az is, hogy a nyíltvízi halászat az Egyesület választmányában nagyobb számú választmányi taggal az eddiginél erősebb képviselőhöz és szerephez jusson. (Helyeslés.) Rámutat arra a szomorú tényre, hogy a *halászati eszközök ára a békebelinek ötszöröse emelkedett!*

Ifj. Heincz Frigyes tolnai halászmester a horgászok részére napi jegyek rendszeresítését javasolja. Szükséges az ivótelepek létesítése. Javasolja továbbá, hogy a nyíltvízi halászokat vegyék fel az iparosok közé, rendszeresítsék a halászok szakképzését, tegyék kötelezővé tanfolyamok hallgatását és szervezzenek vizsgáztató bizottságot. (Helyeslés.) Ilyen képzett halászok kapjanak hosszúlejárátú bérleteket. (12. évre.)

dr. Lukács Károly a Balaton viszonyait s az ottani halászok kereseti lehetőségeit ismerteti. Megemlíti, hogy újabban kikerrel bevezették a nagyobb mennyiségű hal-konzervgyártást, s hogy a törvényes legkisebb méretek-nél is kedvezőbben állapítja meg a részvénytársaság a kifogható ponty és fogasméreteket.

Antalfy György hangsúlyozza, hogy a balatoni viszonyok nem alkalmazhatók a nyíltvízi halászatokra. A ponty például a Tiszán negyvenkétszáz súly mellett már ivarérett. Az orvhalászok ellen az ő nagykiterjedésű bérletén 48 gázpisztollyal felszerelt őr sem tud kellően védekezni. A kosaras jegelt haláru kedvezőtlen tarifáját is panasolja.

Cserháti Sándor okl. gazda, mohácsi bérlő is az orvhalászok példátlan elszaporodásáról panaszkodik. Az orvhalászok büntetését *nagyon szigorítani kellene*, a büntetés pénzeket pedig a halállomány szaporítására kellene fordítani. (Általános helyeslés.) A halárusok a származási igazolvány megkövetelése mellett is visszaéléseket követhetnek el.

Tóth Kálmán a velencei tó viszonyait ismerteti s hangsúlyozza, hogy ez a halászati terület nem vehető hasonló elbírálás alá, sem a Balatonnal, sem a nyílt vizekkel. Az utóbbi három felszólaló egyaránt javasolja a *szigonyok gyártásának és árusításának eltiltását is*.

Papp Ottó váci halázmester az általános tilalom felfüggesztésére vonatkozó javaslatot azért pártolja, mert a tilalom fenntartása esetén az orvhalászokat semmi sem gátolja káros tevékenységükben. A csendőrség erre elégtelen. Egyébként *Heincz Frigyes* javaslataihoz csatlakozik, különösen a halászok szakképzését ő is szükségesnek tartja.

vitész Illésy Zoltán min. o. tanácsos, az egyesület igazgatója szólalt fel ezután. Elmondotta, hogy a régi fajlagos tilalmakat az új halászati törvény azért ejtette el, mert *ellenőrzésük a lehetetlenséggel határosnak bizonyult*. Az általános tilalomra azonban szükség volt annál inkább, mert ez mégis összeesik legalább nagyjából, az értékesebb tömeghalak ivási idejével és a tavaszi áradásokkal. Elismeri, hogy csak nagyjából van ez így és nem minden esztendőben, mert az időjárás szeszélyes, évről-évre nem egyforma. De azért, jobb híján, ragaszkodni kellett a halvédelemnek ehhez a módjához. Az adminisztráció gyakorlatában bizonyos ugyanis, hogy a változó időjárási viszonyok szerint a halászati tilalmakat évről-évre különböző időkre elrendelni lehetetlen, mert a vidéki közigazgatási szervek ilyen rendelkezéseket nem hirdetnek ki és hajthatnak végre olyan gyorsan, amint ez szükséges lenne. Ebből pedig teljes zűrzavar származhatna.

Ezután *Török Jenő* tassi bérlő ismertette az ottani viszonyokat. Orvhalászoktól 22 szigonyt koboztak el. A tilalom felfüggesztését az ivadékkihelyezéshez és a süllőikrával való halasításhoz kötendőnek tartja.

Szoják Ernő halázmester (Tiszaugról) rámutat a *harcsa újabban észlelhető erős szaporodására a Tiszán*. A kishalászok védelmében is a fenékhorgászat fenntartását óhajtja. Egyébként a már közölt cikkében kifejtette álláspontját.

Ezután *Illik Viktor* elnök, több felszólaló nem lévén, szavazásra téteti fel a szóban forgó javaslatokat.

Unger Emil dr. jegyzőkönyvezető egyenkint feltette a kérdéseket s az elnök a szavazók megszámolásával, szükség esetén ellenpróbák elrendelésével állapította meg az eredményeket.

A jelenlevő szavazásra jogosult érdekeltek nagy többsége a következőképpen szavazott:

A) Az általános halászati tilalom két évi próba-időre javasolt felfüggesztését (a fajlagos halfogási tilalmak rendszeresítése esetén) rövid időnek tartották arra, hogy az óhajtott eredményt meg lehessen ítélni. Erre legalább 4—5 esztendő kellene.

B) A bérlők nem tudják vállalni a *teljes felelősséget* azért, hogy alkalmazottaik, részes halászaik, az összes törvényes rendelkezéseket betartják-e vagy sem, mert ennek hatályos ellenőrzése — különösen a nagyobb bérleteken — fizikai lehetetlenség részükre. Az ellenőrzés az államnak és a halászati társulatoknak is feladata és érdeke és csak megfelelő halőrségek szervezésével oldható meg körzetek és társulatok, vízszakaszok szerint. (Egyhangú.) Ennek feltételezésével a Szurmay őxcancellárija „Halászatunk rendezése” c. cikkében („Halászat”, 1938. ápr. 15-i szám, 29—31. lap) 10 pontba foglalt javaslatok közül, helyeslik és elfogadják:

Az 1. pontot: a legkisebb méretek betartásának a jelenleginél szigorúbb büntetés terhe mellett kötelezettségét. (Egyhangúan.)

A 2. pontot: az ivóhelyek megóvását. (Egyhangúan, de csak az ivások idején.)

Az 5. pontot: a törvényben tiltott fogási eszközök használatának szigorúbb tilalmát azzal a kiegészítéssel, hogy a szigonyoknak gyártása és árusítása is tiltassék és büntetessék. (Egyhangúan.)

A 7. pontból elfogadják a *leső harcsa (Silurus glanis) javasolt legkisebb méretét 1/2 kg-ban*. A csukára, őnre (balin, *Aspnis rapax*) és domolykóra legkisebb méret megállapítását károsnak, illetve fölöslegesnek és a gyakorlatban ellenőrizhetetlennek jelentik ki. (Egyhangúan.) Többen hangoztatják, hogy hazánkban a csuka nagy tömegben gyakran csaknem eladhatatlannak bizonyult.

A 8. pontot azzal a módosítással fogadták el, hogy a kíméleti terek célszerűség és lehetőség szerint jelöltessenek ki, mert nem minden folyóvízen volna lehetséges minden 3—4 kilométeres vízszakaszon egy-egy valóban megfelelő kíméleti tér kijelölése, amely halívásra és ivadéknévelésre alkalmas, továbbá azzal, hogy a kíméleti terek a bérleti vízterület 10%-át meg ne haladják. Ezt is csak abban az esetben fogadták el, ha az általános tilalom egyúttal felfüggesztetik. Egyébként bérleengedést kénytelenek kérni.

A 9. pontot az alábbi kiegészítésekkel egyhangúan magukévá teszik. A jövőben csakis hivatásos, szakképzett halászok vagy sporthorgászegyesületek bérelhessenek halászati jogot, az Országos Halászati Egyesület pedig tegyen lépéseket abban az irányban, hogy a) szakképzett hivatásos halászok országos összehívása és állandó nyilvántartása megtörténjék, és b) az újabb generáció tanfolyamokon szakképzésben részesüljön és vizsgáztató bizottság előtt szaktudását igazolja.

A 10. pontot, mely országhatárt képező vizekre a javaslatokat nem vonatkoztatja, természetesen elfogadják.

A büntető rendelkezések szigorítását, az orvhalászok megfélemezése céljából *egyhangúan szükségesnek jelentették ki*, bárminő szigorúságot is helyeseltek.

Nem fogadták el: a 3. pontot, a fenékhorgászás eltiltására vonatkozó javaslatot; a 4. pontot: a sűrű szemű hálók és más jelenleg megengedett halászati eszközök eltiltását vagy korlátozását és a 6. pontot: a kishalászok ősidők óta használt és jelenleg mindenütt megengedett szerszámainak eltiltását vagy korlátozását, mert ez a legszegényebb halászság megélhetését lehetetlenné tenné.

Végül óhajtották azt, hogy az Országos Halászati Egyesület karolja fel a nyíltvízi halászságot azáltal, a) hogy az egyesület választmányában erősebb képviselőt jussanak s az egyesületben esetleg szabadvízi halászati szakosztály alakuljon, és b) a tagsági díj és ezzel a

„Halászat“ szaklap a szegénysorsú szabadvizi halászok részére kedvezményes legyen.

Az ülést este fél nyolckor rekesztette be *Illik Viktor* elnök, a megbeszélések anyagával az Egyesület választmányja behatóan foglalkozik majd, de természetesen tekintetbe veszi még a víztulajdonosok véleményeit is.

Dr. Unger Emil.

A tengeri-ugorka mint táplálék.

Írta: Kolosváry Gábor dr.

Mi is tulajdonképpen a tengeri-ugorka? Magyar olvasóim közül bizonyára kevesen ismerik. Pedig a mi Adriánkban, a sekély vizekben fürdőző könnyen megfigyelheti s bizonyára akadnak olyanok, akik látták is. Lomha, sötétszínű, nagy, kolbászalakú állat ez. A fenéken lassan kúszik tova. A tüskésbőrű állatokhoz (*Echinodermata*) tartozik. De felülete mégsem tüskés. Azért, mert mészvázképletei a bőrében rejtve vannak. Bár húsát a távolkeleten fogyasszák, még sem érdekeltelen vele foglalkozni, már azért sem, mert a mi Adriánkból is halásszák s értékesítik.

A tenger ehető lényei közül főleg az indopacifikus tengerek ugorkáinak halászata, feldolgozása (*konzerválása*), eladása igen sok halásznak, bennszülöttnek ad mindennapi kenyeret. A tengeri-ugorkákat legfőképpen az indomaláji szigetek, a *Philippinák*, *Újguinea*, a *Torrész-szoros* vidéke s az észak ausztráliai korallzátonyok és szigetek lakói halásszák. A halászatot, feldolgozást s értékesítést együttesen „*trepan*g“-iparnak nevezzük. Ennek a foglalkozásnak jelentős kereskedelmi értéke van. A tengeri-ugorkának, mint élelmi cikknek legnagyobb piaca *Kína*. De tulajdonképpen egész földünkön eszik. A Földközi tenger partjain, sőt az Adriában is a szegényebb néposztálynak megszokott eledele.

Legújabbán *Pabisch* professzor tanulmányozta a „*trepan*g“-ipart; az ő adatai nyomán ismerjük ma olyan jól ezt az érdekes tárgyat. Hollandiában 1916—17-ben ezt az ipart törvényesen szabályozták. Brit-Indiában pedig *Tirupalakuliban* külön kutató intézetet létesítettek. Ennek az a feladata, hogy a „*trepan*g“-ipart szakszerűen is fejlessze. Legújabbán pedig Japánban külön tengeri ugorka-tenyésztő telepeket létesítettek, s gondoskodtak az üldözött állatfajok védelméről.

A tengeri-ugorkát a malájok *tripang*-nak vagy *gamat*-nak nevezik. Francia nyelven: *bêche de mer*, angol nyelven: *sea-cucumbers*, portugál nyelven: *bicho do mar*, olaszul: *cazzo di mare*, kínaiul: *hai-som* vagy *hi-sam*, japánul: *iriko*, magyarul: *tengeri-ugorka* a neve a szóban forgó állatnak.

Arról, hogy a tengeri-ugorkát eszik, először *Chamisso Albert* adott hírt. Később: *Lesson*, *Collier*, *Jameson*, *Jaeger*, *Semper* és *Seville-Kent* ismertették a „*trepan*g“-halászatot. Nevesebb tudományos kutatók pedig: az előbb említettekén kívül még: *Selenka*, *Ludwig*, *Oestergern*, *Koehler*, *Panning* stb.

Pabisch adataiból kitűnik, hogy nem mindenik fajta tengeri-ugorka ehető. Csupán három nembe tartoznak azok, amelyeket e célból halásznak. Ezek: *Mülleria* (*Actinopyga*), *Holothuria*, *Stichopus*. Az elsőnek 7 faja, a másodiknak 16 faja (köztük az adriai *Holothuria impatiens Forsch.* nevű faj is) s a *Stichopus*-nak hat faja ehető. A *Stichopus regalis Cuv.* szintén előfordul az Adriában.

A tengeri-ugorkák halászata többféleképpen történik: legegyszerűbb módja a fogásnak az, hogy apály ide-

jében a sekély vízből kézzel fogják ki őket a halászok. Mélyebb vizekből bambuszlándzsával szigonyozzák. A lándzsa végén hegyes vas van, melynek „*tömbök*“ a neve. Használtnak ezenkívül 2—3 hegyű hárpunát is. Még mélyebb vizekből háromhegyű kotróhálólal hozzák őket felszínre. Ezeket a hálókat a halászok csónakuk végére erősített kötéllel húzzák. A háló a tenger fenekét szántja végig. A különféle fenékkotró hálókra különféle nehezékeket helyeznek. Ezáltal biztosítják azt, hogy a háló a fenéken marad. Csak az év bizonyos szakában halásznak. Csupán kifejlett állat képezi a „*trepan*g“-ipar tárgyát.

A „*trepan*g“-feldolgozása ma még háziipar. A kifogott állatot azonnal kiszigerelik. Ezután kimossák, kifőzik vagy kiszáritják. A feldolgozásnak ez a módja a legősibb és Kínából származik. A *Philippi*-szigetbeliek a kiszigerelés után 15—20 percig főzik, de sokszor csak a második főzés előtt zsigerelik ki az állatot. A szárítás napon történik. Ezt 24 órás füstölés követi. A hollandi gyarmatokon a kiszigerelést félórás szárítás követi. Ezt gyenge tűzzel csinálják. Ezután újra tenger-vízbe teszik az anyagot, különféle illatos növényeket adnak hozzájuk, majd tűzön vagy napon újból szárítják s csak aztán csomagolják. Ausztrália korall-szigetein s egyéb vidékein a kibeledést többszörös főzés követi. Ezt a műveletet a szárítás fejezi be. A szárítást dróthálóba zsúfolt tetemekkel végzik.

A kész árucikket nem nagy változatban használják fel. Főleg leveseket készítenek belőlük, majd eszik főzeléssel, sőt Kínában az a hír van elterjedve, hogy a „*trepan*g“-élvezete a férfiúi erőt növeli, tehát úgynevezett „*aphrodisiacum*“. Az Északamerikai Egyesült Államokban a „*trepan*g“ mint „*rollops*“ ismeretes.

A tengeri-ugorka mint táplálék igen értékes. Tápértéke nagy. A következő anyagokat tartalmazza: 20—22% víz; 35—51% fehérje; 1—1.7% zsírnemű anyag s 15—30% egyéb. A feldolgozás (*konzerválás*) következtében igen sok eredeti vizet veszít, hiszen többszörös szárításokon megy át. A „*trepan*g“-eképpen eredeti nagyságának 2/3-adát elveszti. Külsőleg maga az elkészült „*trepan*g“ nem túlságosan szép. Száraz összefonnyadt kolbászalakja van, tapintata durva, megszáradt bőrhöz hasonló. Csak száraz helyen tartható, mert nedves helyen gyorsan romlik. Rendkívül mohón szívja magába még a légkör nedvességét is.

A „*trepan*g“-áruba bocsátása főleg *Ternate*, *Dobo*, *Batawia*, *Singapore* városokban történik. Itt adják el a halászok áruikat a kínai viszonteladóknak. Ezek aztán az anyagot osztályozzák. Az osztályozás nagyság, feldolgozási minőség s a „*trepan*g“-termőhelye szerint történik. Hatvan és félkiló „*trepan*g“-ára 200—250 hollandi forint s a legfőbb piac *Kína* részére *Hollandia*. Az export innen legelső sorban *Kína* és *Honkong* felé, majd *Ceylon*, a *Fidzsiszigetek*, *Japán* és *Amerika* felé irányul.

UJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Gyászbesz. Özvegy Fischer Frigyesné, sz. Greguss Mária egyesületünk boldog emlékéü volt igazgatójának áldott lelkü felesége súlyos betegség és epekömütét után élete 54. évében f. hó 4-én csendesesen elhunyt. Korai, váratlan halála megdöbbentette nemcsak nagyszámú előkelő rokonságát, de a magyar halászat köreit és egyesületünk nagyszámú tagját is, akik közül igen sokan személyesen ismerték és tisztelték. Temetése július 6. án d. u. 5 órakor volt a budapesti kerepesi úti temető halottasházából, nagy részvétellel. Férje sírjába temették, akit annyira szeretett. Egyesületünket a temetésen Corchus Zoltán és Unger Emil dr. képviselték, akik őszinte részvétüket fejezték ki az elhunyt rokonságának. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Mindszenti halásznapi. A Társadalmi Egyesületek Szövetségébe tömörült mindszenti egyesületek, valamint a község képviselőtestülete közös közreműködéssel június hó 29-én Péter-Pál napján halásznapot rendezett a község újra alapításának emlékére.

Az ünnepség reggel 9 órakor kezdődött a mindszenti Mozgó nagytermében a Csongrád Szegedi Tiszai halászati egyesület jubiláris díszközgyűlésével, amelyet fennállásának 40-ik évfordulója alkalmából tartott meg. Megnyitó beszédet tartott dr. Nagy Sándor urad. főjegyzés, halászati társulati elnök, amelyben először Magyarország Kormányzójának hervadhatatlan érdemeit hódolattal méltatta 70 éves születésnapja alkalmából, majd ismertette a társulat keletkezésének és 40 évi működésének történetét. Utána Balló Béla főmérnök a halászati társulat igazgatója és vitéz Illésy Zoltán min. osztálytanácsos az országos halászati felügyelőség vezetője tartottak előadást a szép számmal összegyűlt közönség előtt a nyílt vízi, — főleg a tiszai — halászat kérdéseiről. A társulati elnök a díszközgyűlést berekesztve, az egybegyűlt hallgatóság a róm. kath. templomba vonult, ahol dr. Taraba József esperes plébános a feldíszített oltár előtt fényes papi segédlettel ünnepi misét mondott, utána a templom melletti régi sirkertbe vonult ki a közönség, ahol már fel volt állítva a feldíszített evezős lapátok között a kegyelet mécses, amelyet a mindszenti halászok nesztora id. Danicska Lajos halászmester gyűjtött meg. Azután a Tesz. budapesti központjának társelnöke dr. Varga Lajos ny. államrendőrségi főkapitány mondott a községet alapító 7 halászcsalád emlékére nagyhatású beszédet. Majd Lugosi Sándor községi főjegyző a község nevében és vitéz Illésy Zoltán min. osztálytanácsos az országos halászati egyesület nevében helyezték el koszorút rövid beszéd kíséretében a községet alapító halászok jelképes sírja felé. A Himnusz eléneklése után megindult a körmenet a Tisza partja felé, az élen a kereszttel és a halászzászlóval, ahol dr. Taraba József plébános a vizet és a halászeszközöket megáldotta és beszélt, utána pedig lélekemelő beszédet tartott az egybegyűlték előtt. Utána a vármegye főispánja vitéz dr. Bonczos Miklós és a vármegye alispánja kibédi Dósa István dr. mondtak nagyhatású beszédet, végül a Tiszaparton lévő Ludányi vendéglőben, Antalffy György szegedi halászmester rendezésében kitűnő halebéd zárta be az ünnepséget, amelynek fényes sikere a Tesz. mindszenti helyi szervezeteknek, vezetőségének, dr. Stammer János főszolgabírónak és főleg dr. Taraba József tanácsos plébánosnak érdeme.

A pézsmapocok terjedése. A Duna-Tiszaközi mezőgazdasági kamara felterjesztésével kapcsolatban a földművelésügyi minisztérium kulturmérnöki ügyosztálya a vízépítési hivatalok, almentesítő és halászati társulatok révén beszerzett jelentések alapján megállapította, hogy a pézsmapocok már az egész Dunántúli vidéken elterjedt, a Bakony és Pilisi hegység és a Pécs környéki dombvidék kivételével. A Duna-Tisza között az elterjedés a Duna balpartjától a Pestvármegyei társulat főlecsapoló csatornájáig állapítottatott meg.

Árverési hirdetés.

A Kettős-Körös-Halászati Társulat (Békés) öt szakaszra osztott vízi területét az 1939. évi január hó 1-től 1945. december hó 31-ig terjedő hat (6) évi időtartamra adja bérbé, az alábbi feltételek mellett megtartandó nyilvános árverésen.

I. Üzemszakasz: Fehér-Fekete-Körös és Kettős-Körös Békés és Doboz községek határáig 178 kat. hold 222 nsz. öl vízterülettel.

Nyilvános árverés 1938. augusztus hó 22-én délelőtt 9 órakor Gyula megyei város városában. Kikiáltási ár: 1.080 P.

II. Üzemszakasz: Elővízcsatorna és Gerlai ág csatorna 269 kat. hold 65 nsz. öl vízterülettel.

Nyilvános árverés 1938. augusztus 22-én 11 órakor Békéscsaba megyei város városában. Kikiáltási ár: 240 P.

III. Üzemszakasz: A Kettős-Körös folyó Békés község határába eső része 137 kat. hold 508 nsz. öl vízterülettel.

Nyilvános árverés 1938. augusztus hó 22-én délután 15 órakor Békés község községében. Kikiáltási ár: 720 P.

IV. Üzemszakasz: A Kettős-Körös folyó Békés község északi határától a köröstarcsai közúti vashidig 75 kat. hold 1.399 nsz. öl vízterülettel.

Nyilvános árverés 1938. évi augusztus hó 23-án délelőtt 9 órakor Mezőberény község községében. Kikiáltási ár: 600 P.

V. Üzemszakasz: A Kettős-Körös folyó a köröstarcsai közúti vashidtól végig és a Hármás Körös folyó Gyoma község határáig 91 kat. hold 654 nsz. öl vízterülettel.

Nyilvános árverés 1938. augusztus hó 23-án délelőtt 11 órakor Köröstarcsa község községében. Kikiáltási ár: 480 P.

Árverésen résztvenni szándékozók az egyes szakaszokra megállapított kikiáltási ár 50 %-át óvadékképpen tartoznak árverés előtt letétbe helyezni. Az árverés befejezése után legtöbbet ígérő tartozik a haszonbérleti szerződést azonnal aláírni, mely szerződés bérbevevőre azonnal, a Társulatra nézve annak közgyűlési jóváhagyásával válik jogerőssé, tartozik továbbá a letétbe helyezett óvadékot 8 nap alatt a szerződés szerinti bérösszegre kiegészíteni készpénz, vagy óvadékképes értékpapírban. Többi árverezők az óvadékot azonnal visszakapják.

Bérbevevők a halászatot csakis a fennálló törvények s a megkötött szerződés alapján a Kettős-Körös-Halászati Társulat Alapszabály és Üzemterv rendelkezései szerint gyakorolhatják.

Társulati alapszabályok, üzemterv és a megkötendő szerződés megtekinthetők Békésen dr. Dachler Mátyás társulati elnöknel és Szarvason alulírott alelnök-igazgatónál, valamint az árverés megkezdése előtt a helyszínén.

Szarvas, 1938. évi június hó 19.

Takátsy Sándor alelnök-igazgató.

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az Érd-dunaegyházai halászati társulat rendes évi közgyűlését f. évi május hó 7-én tartotta Budapesten gróf Wipplinger György elnöke alatt.

A részletes igazgatói jelentés beszámolt a társulatot érdeklő minden problémáról. A társulat 1937—38. évi zárszámadása szerint az évi bevétel 8.671,59 P-t, a kiadás 8.664,12 P-t tett ki. Az 1938—39. évre előirányzott regie költségek 650 P-ben állapították meg, ami 8 fillér kat. holdankénti megterhelést jelent. A közgyűlés elhatározta, hogy kiméleti tereket fog kijelölni és ha megfelelő területet talál, ivadékok nevelő telepet létesít.

F. évi május hó 30-án az Alsó Rába Halászati Társulat tartotta közgyűlését Szany községben. A közgyűlést Illés Aladár alelnök-igazgató vezette.

A társulat 1937. évi zárszámadásának bevételi oldala 2.958,14 P-t, a kiadási rész 8,74 P-t tett ki. A zárszámadás tehát 2.948,40 P maradvánnyal zárult. Az 1938. évi költségelőirányzat már 4.630 P bevétel és kiadással számolt. Ez évben, — több évről összegyűjtve, — 3.600 P került az érdekeltek között kiosztásra. Ugyan e közgyűlésen történt a III., IV. és V. üzemszakaszoknak árverelés útján való bérbeadása is, mely üzemszakaszok a réginel jelentékenyen magasabb áron keltek el.

Május hó 31-én az I. és II. üzemszakaszokat árverelték Győrben.

Záhony-Cigándi halászati társulat. E társulat közgyűlését f. évi június hó 9-én tartotta Kisvárdán. A közgyűlést Vigh Bertalan földbirtokos vezette.

A közgyűlés, tekintettel arra, hogy a halász vizek bérbeadásáról is hivatva volt gondoskodni, népes volt.

Az 1936—37. évi zárszámadás 916,77 P bevétellel és 825,41 P kiadással fogadtatott el. Az 1937—38. évi költségelőirányzat 1.135,16 P bevétel és ugyanannyi kiadással irányoztatott elő.

Az üzemszakaszok árverelése nem várt érdeklődést váltott ki. Az egyes szakaszok a réginel jóval magasabb áron keltek el, úgy, hogy a régi 769 P-t kitevő haszonbér 1.250 P-re emelkedett. Ami valószínűleg a nedves periódusnak és így a Tisza növekedő halállományának köszönhető.

Dunaszekcső-Szavatoroki Halászati Társulat évi rendes közgyűlését f. évi június hó 13-án Mohács tartotta. A közgyűlést vitéz Szilágyi Imre elnök elnökölt.

A közgyűlésen felmerült az a kívánság, hogy a tilalmi idő ellenőrzésébe a folyam-, pénz- és vámörtség, az uradalmi erdő és mező örök és végül a községi mezőörök is bevonassanak. A közgyűlés elhatározta, hogy fenti parancsnokságokat, uradalmakat és községeket a halászati tilalom ellenőrzésének kiterjesztésére és megszigorítására fogja felkérni.

A társulat regije itt is 8 fillért tesz ki katasztrális holdanként.

Hosszabb hallgatás után a **Középső Rába Halászati Társulat** is életelt adott magáról és f. évi június hó 20-án Rumban közgyűlést tartott. A közgyűlést Gáspárdy Béla jószágigazgató, alelnök-igazgató vezette le.

Az 5 üzemszakaszt 4 bérlő meglehetősen alacsony áron birja 1941-ig. Az évek óta gyűjtött összegből a vezetőség idén 2 P-t oszt ki katasztrális holdanként, míg 1.000 P-t a víz népesítésére fordít.

A közgyűlés Fülöp Lajost Rum község érdemes közjegyzőjét kérte fel az igazgató-helyettesi teendők elvégzésére, ki a felkérésnek szívesen és jól eső érdeklődéssel tett eleget.

A **Hernádvízi Halászati Társulat** f. évi június hó 24-én tartotta évi rendes közgyűlését.

A társulati ügyeknek a közgyűlésről való elmaradása miatt, a teljes tárgysorozat nem volt letárgyalható és ezért elhatározta a közgyűlés, hogy a közel jövőben még egy közgyűlést fog tartani.

Élénk érdeklődéssel nézünk Jeney Károly társulati elnök működése elé, kinek közismert erélye, ügyszeretete, adminisztratív készsége, Potocky Dezső fáradhatatlan útkeresésével párosulva, hivatva vannak a Hernád folyó halászati kérdéseit biztos révbe juttatni.

F. évi június hó 27-én hosszabb pihenés után az **Esztergomi Halászati Társulat** is közgyűlést tartott, melyet dr. Brenner Antal városi főjegyző, a társulat elnöke vezetett.

A társulat vezetősége adminisztrációs költségeinek fedezésére 4 fillért kap kat. holdankint, mely összeget meggyűjtve, a Kenyérmező tábort közelében tervezett halivó és ivadék nevelő telep létesítésére kíván fordítani.

A kiválasztott terület tulajdonképpen a régi Corchus féle felhagyott tógazdaság ivó és ivadéknevelő telepe, melyet csekély költséggel karba lehetne helyezni, Tudomásunk szerint lépések történtek a kérdés megérlelésére.

Végül meg kell még emlékeznünk a szép Ipoly folyócskán alakult **Szob-kovári halászati társulat** közgyűléséről, melyen elnökének Huszár Tibor földbirtokosnak elhalálózásával, alelnöke: alsóderi Farkas Géza elnököt.

A közgyűlés elnökétől egyhangú határozattal alsóderi Farkas Géza vármegyei törvénybizottsági tag urat választotta meg, ki odaadó szeretettel és lelkesedéssel látott hozzá, hogy a vezető nélkül maradt társulat ügyeit az adott helyzetnek megfelelő helyes mederbe terelje.

Külföldi lapszemle.

A német halkereskedelem 1937. évben. „Die Deutsche Fischwirtschaft“ február 15-iki száma közli Németország 1937. évi hal kivitelét és behozatálát. Majd a február 27-iki szám részletesen foglalkozik az 1937. évi német halfogyasztással és az ezzel összefüggő kérdésekkel.

1937. és 1936. években a tengeri halfogyasztást az alábbi néhány adat világítja meg:

Megnevezés	1937. évben	1936. évben
német tengeri haltemés: értéke:	6,769.000 q 102.5 millió R. M.	5,994.000 q 105.3 millió R. M.
tengeri hal behozatal: értéke:	2.142.000 q 48.5 millió R. M.	2,303.000 q 49.0 millió R. M.
A rendelkezésre álló tengeri hal:	8,911.000 q	8,297.000 q
ebből hallisztté feldolg.: fogyasztásra került:	460.000 q 8,451.000 q	242.000 q 8,055.000 q
a fejadag 1937. évi 67.82 millió, illetve az 1936. évi 67.36 millió lakosra számítva:	12.5 kg	12.— kg
ebből német hal:	9.3 kg	8.6 kg
külföldi hal:	3.2 kg	3.4 kg

Ha összehasonlítjuk az 1913. évi tengeri halfogyasztás fejadagját, amikor is cca 5 kg-ból csupán 2.4 kg volt a német hal, vagy pl. az 1932. évi 8.9 kg. fejadagból 5.3 kg a német halfogas, akkor kétségtelen a hatalmas fejlődés.

Ha ugyanezen években a belső termelést és annak értékét vizsgáljuk, úgy még nagyobb fejlődést láthatunk. 1932-ben a német tengeri haltermelés értéke 53.9 millió R. M. volt, a behozatal pedig 61.8 millió R. M., míg 1913. évben a német termés csupán 40 millió R. M. értéket képviselt a 125.4 millió R. M. behozott tengeri hallal szemben. A fenti és az 1937. évi halárak összehasonlításánál hatalmas árcsökkenést állapíthatunk meg. Míg 1913-ban 1 kg tengeri hal nagybani értéke ab hajó 0.248 R. M. volt, — 1936-ban 0.16 R. M. — addig 1937-ben mindössze 0.134 R. M./kg.

Jelentékenyen emelkedett 1937-ben a halliszt feldolgozás, ami arra vezethető vissza, hogy a hal felhozatal nagyobb volt, mint a fogyasztás emelkedése. A németek 1937. év tavaszán egy piac kiegyenlítő alapot létesítettek abból a célból, hogy az el nem adható tengeri halat hallisztté dolgozthassák fel. Az eladásra kerülő összes halmennyiség után kg.-ként egy Rp. f. szolgál az alap dotálására.

Amint a németek maguk is elismerik, a halfogyasztás nem fogja nélkülözhetni a külföldről behozott friss heringet, angolnát, lazacot és szardellát, amely halfajok nem minden időben, vagy nem elegendő mennyiségben állnak rendelkezésre. Azonban küzdeni kívánnak főképp a friss tengeri hal, sózott hering, továbbá egyes édesvízi halfajok behozatala ellen. Ez a pont különösen

érdekel minket ponty kivitelünk szempontjából. Az alábbiakban táblázatosan feltüntetem az édesvízi hal behozatál egyes részlet-összegeit:

Tárgy	1937. év	1936. év
Pontybevitel: értéke:	4.139 q 352.000 R. M.	7.354 q 681.000 R. M.
egyéb édesvízi élőhal: jegelt édesvízi hal:	15.498 q 15.924 q	17.462 q 10.612 q
összes édesvízi hal-behozatal: értéke:	35.561 q 3.857.000 R. M.	35.428 q 4.121.000 R. M.

Magyarország ponty kivitele 1937. évben erősen csökkent és mindössze 2825 q volt (magyar statisztika szerint 3155 q), az 1936. évi 5696 q-val szemben (magyar statisztika szerint 5193 q) [Jugoszlávia 1937. évben 1075 q-át, 1936-ban 1639 q-át szállított].

Közelről érint minket a német tengeri hal kivitel alakulása, amely úgy a befogyasztáshoz, mint a Németországba importált mennyiséghez képest ma még elenyésző.

Megnevezés	1937. év	1936. év
Friss hering és sprotten értéke:	38.558 q 587.000 R. M.	54.202 q 928.000 R. M.
friss teng. hal (See Fisch) értéke:	37.871 q 1.585.000 R. M.	42.195 q 1.962.000 R. M.
Salzhering értéke:	734 q 12.000 R. M.	186 q 8.000 R. M.
elkészített hal értéke:	11.579 q 451.000 R. M.	11.601 q 455.000 R. M.
halkonzerv értéke:	3.024 q 377.000 R. M.	2.952 q 403.000 R. M.
összes halkivitel értéke:	91.766 q 3.012.000 R. M.	111.136 q 3.756.000 R. M.

A kivitel értéke, amint a fenti táblázatból is látszik, úgy mennyiségben, mint értékben 1937. évben csökkent. A német tengeri hal kivitel szempontjából első helyen áll Csehszlovákia 41.039 q-val, utána Ausztria következik 30.376 q-val. Míg Magyarország mindössze 1656 q tengeri halat vett át. Ausztria felé a tengeri hal kivitel emelkedőben van, így 1934. évben 18.763 q, 1937-ben 24.385 q volt a „See Fisch“ kivitel. Németországban 1937. évben 35 új nyílt-tengeri halászgőzhajót állítottak üzembe és 1938. évre 30 új nagyobb teljesítményű hajó építését tervezik. A hering halászat 1937. évben 4 új egységgel, 1938-ban 16 új egységgel gyarapodik.

Kétségtelen, hogy az 1937. évben beállított új hajó egységek hatása a hal fogási eredményben csupán 1938. évben fog igazán jelentkezni. *Kontur György kir. s. mérnök.*

A szennyvíz kérdéshez. (Az osztrák vízgazdasági szövetség egy szennyvízbizottság felállítását tervezi, amely a természetes vizek tisztántartásával egyrészt, másrészt a szennyvizek kezelésével és értékesítésével fog foglalkozni. A „Wasserwirtschaft und Technik“ című osztrák szaklap 1937. évi évfolyamának 23—27. számában a vita bevezetéséül Rosenauer Ferenc mérnök [Linz] cikkét hozza, mint ki a szennyvízkérdésben alapvető álláspontot foglal el.

A természetes vízfolyásainknak a különböző szennyvizekkel való beszennyezése nekünk is nagy gondot okoz és ezért nem fog ártani ha a most meginduló és érdekesnek ígérkező vitát figyelemmel kísérjük).

Az 1934. október 19-iki osztrák vízjogi törvény több olyan fogantató tartalmaz, melyek segítségével a vízszennyezést bizonyos határok közé lehet szorítani.

A 9. §. szerint a nyilvános (öffentlicher) vizeknek, minden a közhasználatot (mosás, itatás, fürdés stb.) meghaladó használatra — beleértve szilárd-anyagoknak, folyadékoknak és gázoknak vízbe juttatását, — a vízjogi hatóság engedélyezéséhez van kötvé.

Közmegelegedést váltott ki a 22. §., mely az engedélyező hatóságoknak lehetővé teszi, hogy idegen anyagoknak a vízfolysba való juttatását később megállapítandó előírások fenntartásával engedélyezhesse.

Ha a hatóság valamely recipiensbe szennyvíz bevezetést engedélyez, rendszeren a szennyvíz három irányú kihatására van figyelemmel: 1) milyen hatással lesz a szennyvíz az alább fekvő vízhasználatulajdonosra, 2) a halakra, 3) a közérdekre (Közhasználat, népegészség, természetvédelem).

Az idegen jogok érintését lehet a legkönnyebben megállapítani, mert ezek rendszeren jól körül vannak írva. Az előbb szerzett jog megvédendő és így a hatóság feladata egyértelmű.

Sokkal nehezebb a szennyvíz bevezetésének kérdése a halak szempontjából. A halászati jogtulajdonosnak csak bizonyos kártalanításra van joguk, amely akkor lép előtérbe, ha a szennyvíztisztítás költsége nagyobb mint a halászati kár. A halászati károk a legtöbb esetben előre nem állapíthatók meg, mert a káros állapot a szennyezett vízben csak évek múlva alakul ki és így a kár is csak évek múltán állapítható meg. Ehhez járul még, hogy a folyónak a bevezetés előtti biológiai állapotát sem ismerjük, amiért az elváltozás sem állapítható meg. Meggondolandó, hogy az öntisztítás alatt álló víz bizonyos halak részére használhatatlan; e szakaszon átkelni nem tudva, az egész vizet elkerüli. Be kell látni, hogy itt már nem egyes jogtulajdonosok megkárosításáról van szó, hanem egy egész települési terület, a nemzet károsodik. Azt az új alapelvet, hogy a „közérdek előbbre való mint a magánérdek” érvényre kell juttatni. A 22. §-t használatba kell venni. Ha az engedélyezett szennyvízbevezetés után a folyó állapota nem marad olyan, mint amelyet a hatóság még kielégítőnek találhat, úgy e § jogot ad ahhoz, hogy a hatóság a szennyvíz bevezetés előtti tisztítását írja elő, hogy a kifogásolt állapot többé elő ne állhasson.

A törvényalkotó bizonyosan ezt az eszme menetet képzelte el és nem azt, hogy: szennyvízbevezetést akkor is lehet engedélyezni, ha annak káros hatása előre látható; lehet pedig azért, mert jelenleg még nincs olcsó (a kényvenező részére gazdaságos!) módszer a szennyvíz tisztítására. Ha lesz ilyen, elő fogják írni. — Az ilyen gondolkodás nagyon magán hordja a közkárán való gazdagodás vágyának bélyegét. Az a kifogás sem fogadható el, hogy a vízszennyező szintén adófizető és talán több adót fizet, mint az egész vidék. A víz egy sereg állat és növény számára élelelem; ép úgy kimélendő mint a természet. Ez a felfogás azonban még nem általános és a hatóságok is messze vannak tőle.

Eppen ezért nehéz a szennyvízbevezetés engedélyezésekor a közérdek megvédése. Az érdekeltek és községek segítsége nem lesz elég hatályos, ha azt vélik, hogy valamely képzelt előnyt mulasztanak el a közérdek védelmében. Így pl. a legnagyobb nyugalommal fogják a folyami fürdő lehetőségét feláldozni, ha másoldalról anyagi előnyt várnak. A mosás és állattartás is eltörlül az anyagi előny mellett. Így azután a hatóság igen sokszor magára marad a közérdek védelmében és magára hagyatva kell megtagadni az engedély kiadását, vagy oly előírásokat alkalmazni, amely a vizek természetes tisztaságát megőrzi és a korlátlan közhasználatot továbbra is lehetségessé teszi. A hatóságoknak minden ellenzés dacára is így kell eljárni, mert a természetet nem szabad zavarni: benne és belőle élünk.

A vizek *levonulására, szintmagasságára* áll, hogy kárt nem szabad okozni. Ez így él a köztudatban, de a hatóságokéban is. A *víz tulajdonságaira* nézve már nem áll ugyanez. A vizet be lehet szennyezni. Pedig egy jó fürdő a folyóban, egy jó ruha mosási lehetőség bizony csak javíthatja a népegészséget. Az volna az ideális és kívánatos, ha a hatóság ilyen messzenéző, gyümölcsöző szempontból ítélne meg a szennyvízbevezetés előadódó esetét.

A tájak szépségének fenntartása fontos és fáradságra érdemes feladat. A szennyvíz sokkal mélyebben nyúl a természetbe mint hinnénk, mert ocsmányságával nemcsak zavarja a természet szépségét, hanem elűzi az érzékenyebb állatvilágot: halat, madarat. Így szenved az ember és környezetének kapcsolata, ami rendszeren a köz kárára van.

Látjuk tehát, hogy a megoldást a közfelfogás megváltoztatásától várhatjuk, amiben az iskolák segíthetnek. Gyárak létesítésénél nemcsak a nyereségre, de a természet védelmére is kell a hatóságoknak gondolni. A hulladékok tekozó vízbedobálása helyett azok hasznos feldolgozása részesítendő előnyben. H.

A ponty és compó mesterséges termékenyítése. Dr. Probst, a wienlbachi bajor kísérleti állomás vezetője pár év óta foglalkozik e kérdés megoldásával. Az eddig elért eredményeket az eredeti német közlemény alapján az alábbiakban ismertetjük. Az ikrás pontyból az ivási időben többnyire lehet kevés ikrát kifejni, az ikrá kisebb-nagyobb csomóban nyomható ki a végbéllyúlason, de ez nemokára vérzésnek indul és tovább a fejcs nem folytatható. A kinyomott ikracsomó egész más, mint amilyen természetes ivásnál a fűszálakon található: nem tapadós még vízbe téve sem. Ennek oka az, hogy az ikrá teljes érettsége csak akkor következik be, ha a pontyanya az ivótóba kihelyezve, megkezdi a tejessel az ivást megelőző kergetést, dörgölözést

ú. n. fördést (Laichspiel), ezért a korábban kifejt ikrá termékenyülése eredményes nem lesz. A pontyikra mesterséges termékenyítése tehát nem oly egyszerű, mint a pisztrángé, mert itt az ikrás anyákat egy tartányba gyűjtve, meg lehet várni míg az ivásérettség bekövetkezik, a pontyanyákat pedig először ki kell helyezni a tejessel együtt az ivótóba és ott kilesni az alkalmas időpontot mikor a fördés ideje bekövetkezik s akkor, — mielőtt az ikrát lerakná, — a tóból kifogni. A wienlbachi kísérletek azt mutatták, hogy az ilyen — idejében kifogott — pontyanya az ikrát minden nehézség nélkül, gyenge nyomásra is leadja, az ilyen ikrá már nem csomósodik össze, a színe sem zavaros, vízbe téve széteszik és azonnal tapadósá válik. A kísérletek szerint a tej az ivás idején bármikor kifejhető, a termékenységre nézve nincs befolyással, hogy a hím a fördést már megkezdte-e, rövid időközökben újra is lehet fejni a nélkül, hogy a termékenyítésre befolyással lett volna.

A wienlbachi kísérleteknél idejében kifogott ikrás pontyokból 40 ezer, compókból 18 ezer ikrát lehetett kifejni, nem volt különbség az előbb és később kipergett ikrá között.

A kifejt ikrá termékenyülő képességét rövid idő múlva elveszti, míg a tej hűvös helyen tartva 4—5 nap múlva is termékenyít. A kifejés üveg, porcellán vagy email lapos tányérra történjék, a tej keverése után a tej maradvány és összeragadt ikracsomók eltávolítandók. A megtermékenyülés után vízzel kell leöblíteni az ikrát, azután naponként egyszer frissíteni a vizet. A keltezőviz hófoka lehetőleg magas legyen, wienlbachban igen jól sikerült a 25—30°-os vízben való keltezés.

Az ú. n. nedves eljárás mint az üvegedénybe előre kifejt tejből a költőtábla öntött langyos vízbe csepegtetjük a termékenyítéshez megfelelő mennyiséget, azt alaposan elkeverve rögtön beadagoljuk a készen tartott friss ikrát egyenletesen elosztva az a tányérra. Körülbelül 200 ikrá fér el 100 cm² területen. Az ikrá az edény fenekére tapad, ezért a friss vízzel való feltöltése nem nehéz. A mesterségesen keltezt ivadék növekedő képessége eddigi megfigyelések szerint nem volt hátrányban a természetes szaporodásé mellett.

Allgemeine Fischerei Zeitung máj. 1.

I.

Különös halászati bérlet. 1924. évben az amerikai Joe Lowelk 450 ezer dollár hatalmas összegért 12 évre kibérelte a pekingi császári palota kisdud halastavait.

Az ismerősök bolondnak tartották. Most 12 év után beigazolódott, hogy egy igen jó üzletet csinált, mert a tiszta haszna ezen a halastavon több mint egy millió dollár volt.

A régi könyvek áttanulmányozásánál ugyanis rábukkant arra, hogy három évszázadon át a kínai birodalom minden vidékéről a gazdag alattvalók a császár részére hódolatuk jeléül halakat küldtek, amelyekben arany plaketek és adakozó nevét tűntették fel. Ezeket a halakat a fenti halastóban helyezték el. A tó fenekén a hatalmas iszapréteg tele volt a halak csontmaradványával és rajtuk az arany plaketek. A pekingi halastó 12 éven át mint valóságos aranybánya működött. A mai tudományos haljelöléseknél, amelyeknek őseit ezek a kínai haljelölések képezhették, érthető gazdasági okokból az aranyat nem használhatjuk. K.

Szerkesztői üzenetek.

K. és K. N. n-egyháza. A béka a tógazdaságban valóban kártékony, különösen, ha túlszaporodott. Érzékeny veszteséget tud okozni a fiatal pontyivadékokban. Erről a rossz oldalról régóta ismerik a békát a tógazdák és halászmesterek. Pár évvel ezelőtt *Nehr József* halászmester írt igen érdekes cikket, saját felgyői tapasztalatai alapján. Ha olyan tóból fogunk ki békát, melyben kis pontyivadék van, igen gyakran találhatunk boncoláskor gyomrában pontyivadékot, nem is egyet! Kártékonyágának megállapítása tehát nem nehéz, de annál nehezebb az ellene való védekezés. Kipusztításról alig lehet szó, meg kell elégednünk hatásos ritkításával. És akkor a legsikeresebb, ha tavasszal, párzása idején nemcsak magát a békát irtjuk, hanem annak lerakott petecsomóit is kiszedjük a tavakból, ami könnyebb mint az ugráló és úszó békák és lárváik pusztítása. A peték ugyanis együttesen, nagy számban víztiszta átlátszó nyálkába beágyazva vizinövények levelein, szárain található, bennük láthatók a sötét színű embryók. A kikelt lárvák (ebihalak) kisebb, sűrű szemű nyelés hálójával a partok sekely részein és a tápláló árkokban foghatók meg.

Könnyebb azonban, ha a békairtas munkáját nagyrésztben rábizzuk a *harcsára* és holdanként 20—30, esetleg több 1 és 2 nyaras folyami harcsát (nem törpeharcsát!) helyezzünk ki. Az apró pontyivadékot ez is pusztítja ugyan, de mégis jól járunk vele, mert beka százszor annyi lehet a tóban, mint ahány harcsát kihelyezünk oda és a harcsa elpusztítja a békák és lárváik nagy részét. Viszont a harcsa értéket jelent a tógazdaságban a lehalászások is, annál nagyobbant, minél több békahúst alakított át értékes harcsahússá. Az általa elpusztított pontymennyiség nem lesz jelentékeny és ezért is kárpótolt a harcsa magasabb piaci ára.

Arjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-tól nyert értesítés szerint június hó folyamán a nagybani halárok kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty...	nagy	1:50	P
	közép	1:30—1:40	"
	kicsi	1:20—1:30	"
Édesvízi jegeltponty	nagy	0:80—1:10	"
	kicsi	"	"
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	6:00	"
	II. "	4:00	"
	III. "	3:20	"
	IV. "	2:80	"
Fogassüllő	I. oszt.	"	"
	II. "	"	"
	III. "	"	"
	IV. "	"	"
Harcsa	nagy	2:60—2:80	"
	közép	2:00—2:40	"
	kicsi	1:80—2:00	"
Csuka	élő	"	"
	jegelt	"	"
Compó		0:90	"
Pisztrángsügér		"	"
Kárász		"	"
Fehérhal		"	"
Balatoni keszeg		0:40	"

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

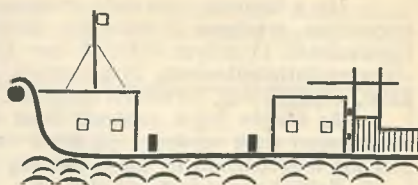
TELEFON

Iroda: 185-0-71.

Üzlet: 185-5-84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telephely: IX., Gönczy Pál u. 4. T.: 185-4-48.

Fiókhelyek: IX., Központi vásárcsarnok. T.: 185-4-48.

V., gr. Tisza István u. 10. T.: 181-6-79.

VII., Garay téri vásárcsarnok. T.: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky utca 19. T.: 135-3-39.

Budapest.

▶▶▶ HALÁSZHÁLÓ

puha insleg és kötél. hálófonal, parafa-alatt-ság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Adám Miksa Rt-nál Budapest.

Telefonszám: Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7.
184—3—10. A Ferenc József hid és Erzsébet hid között.

Telefonszám: Fiókhely: VII. kerület Thököly-út 16. szám.
1—85—9—65. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.

Fakátrány

I-a. minőségű minden mennyiségben

POSNANSKY és STRELITZ

Budapest, V., Zsitvay Leó-u. 13. Tel.: 122—829.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ RT.

A MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT. KIZÁRÓLAGOS BIZOMÁNYOSA

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Tel.: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telephely és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárúsítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.

